

GRUP 4: TURISME I GOVERNANÇA

Grup 4. Coordina: Xisca Mir (16 propostes, 15 esmenes)

Índex

Sessió de matí - 12:00 a 14:00. Intervenent Nora Müller i Joan Andreu Ferrer

11. Turisme i finançament. Autonomia financera i tributària. Impost turístic i altres. Fons d'Inversió per la diversificació econòmica.

Sessió de tarda - 16:00 a 18:00. Intervenent Joan Capellà i Maribel Alcázar

12. Turisme i governança. Planificació estratègica. Participació ciutadana. Observatoris i estadístiques fiables.

13. Turisme i noves tendències.

SESSIÓ DE MATÍ – 12:00 a 14:00

12:15 - Intervenció de Nora Müller sobre ITS

13:15 - Intervenció de Joan Andreu Ferrer sobre turistes i residents

INTRODUCCIÓ

És imprescindible anar cap a una altra governança del turisme, amb un finançament més sòlid i transparent, amb més diàleg i consens i amb més participació de la societat civil en la transició cap a un nou model turístic. Aquesta nova governança és urgent i imprescindible perquè moltes de les mesures proposades tinguin èxit, per tant seria un esforç a realitzar pel conjunt de les forces polítiques, econòmiques i socials com més aviat millor.

11. TURISME I FINANÇAMENT

11.1. Autonomia financera i tributària

- Reclamar una major autonomia financera i tributària per a les Illes Balears i una capacitat d'inversió major que la que és permesa d'ençà de la Llei Montoro (LO 2/2012, de 27 d'abril, d'Estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera). Exigir un règim fiscal i tributari adequats per a les Balears, amb un REIB que incorpori el descompte de resident per a les mercaderies i incentius fiscals per a empreses que vulguin participar de la transició econòmica de les Illes Balears. Tot plegat, la transició cap a un nou model econòmic Balear hauria de tenir rang de Llei Orgànica i esdevenir qüestió d'Estat.

11.2. Impost turístic i altres

- Redefinir i clarificar les prioritats estratègiques de l'ús de l'Impost de Turisme sostenible, a més de tenir una accessibilitat i transparència en el seguiment de les despeses i la recaptació.
- 1. Que l'Impost de Turisme Sostenible vagi en funció del preu de l'habitació i deixar de ser un preu fix. Proposem que el nou càlcul sigui entre un 3% i un 4% sobre el preu final de l'habitació i al marge de la categoria de l'establiment. La patronal (PIMEM) proposa que tota la recaptació sigui finalista per a projectes mediambientals.
- 2. Introduir un impost sobre immobles de no residents de gran valor per limitar estratègies de planificació fiscal que eludeixen impostos amb hipoteques elevades. Promoure l'ètica en l'economia mitjançant un impost específic per aquests immobles amb càrrega hipotecària a partir d'un cert import, especialment en zones d'alta intensitat turística.

11.3. Fons d'inversió per a la diversificació econòmica

- 3. El Fons d'Inversió per a la Diversificació Econòmica es constituirà com un ens publicoprivat, amb la garantia del Govern de les Illes Balears, serà aprovat a través d'una llei del Parlament i tindrà com a objectiu captar recursos financers per invertir a sectors econòmics deferents de l'activitat turística a l'àmbit a les Illes Balears que generin activitat econòmica i empresarial amb rendibilitat social. Haurà de tenir una estructura i òrgans de direcció propis i rendir comptes davant del Parlament i els socis que s'hi integrin. Els principals fons de finançament, entre altres, seran les provinents de:
- 4. Augment de l'import de l'Impost de Turisme Sostenible.
- 5. Captació d'excedents empresarials mitjançant la garantia del Govern de les Illes Balears.
- 6. Captació de recursos financers europeus i d'altres fons internacionals.
- Detectar, en la mesura de les possibilitats, quina part tributen a les Illes les grans empreses, especialment les grans cadenes hoteleres, per avaluar el seu retorn directe a la nostra societat. Així mateix, avaluar el seu frau fiscal.
- Analitzar les deficiències del Règim Especial de les Illes Balears (REIB) vigent i els efectes perniciosos de no tenir encara la part fiscal d'aquest. Malgrat els avanços positius i els compromisos fiscals de l'estat en diversos anys, que s'han incorporat als Pressupostos Generals de l'Estat de 2023, no existeix encara un REIB fiscal estructurat i consolidat com a tal.
- Veure el que suposa pel finançament de les nostres Illes el fet que el model vigent de finançament estatal està caducat des del 2014. Com afecta el funcionament ordinari dels serveis assumits, que no es poden mantenir sols amb aquest sistema de finançament, sinó que cal sempre acudir a l'endeutament permanent.
- Comptabilitzar els efectes negatius, any rere any, de les transferències mal dotades de determinades competències com sanitat i educació. Destriar quina part del deute autonòmic correspon a la bona o mala gestió de la nostra administració autonòmica i quina és conseqüència del mal finançament i del traspàs de competències mal dotades.
- Avaluar els efectes negatius i repetits any rere any d'estar a la cua del capítol d'inversions dels pressupostos estatals. Cal constatar que l'aportació estatal ha augmentat a través de diversos conceptes aquests dos darrers anys, malgrat que seguim per davall de la mitjana, respecte a altres comunitats.
- 7. Es proposa establir un pressupost fix anual per a la compra d'immobles turístics i/o de segona mà amb l'objectiu de posar-los directament per a llogar a preu regulat. Aquesta mesura ha de ser implementada cada any, independentment del partit que governi, per garantir un accés continu i assequible a l'habitatge.
- 8. Que l'administració pública compti amb les finances ètiques a l'hora de plantejar projectes transformadors en benefici de la comunitat.
- 9. Crear una nova figura fiscal: un fons d'inversió en medi ambient i solidaritat Inter generacional. Aquest fons buscarà el suport de sectors econòmics compromesos amb el medi ambient i la sostenibilitat, garantint el valor de les inversions immobiliàries

realitzades. La idea principal és mantenir i incrementar el valor de les inversions mitjançant una legislació de protecció del medi ambient i sostenibilitat, en la qual les Illes Balears són pioneres, alineant-se amb les iniciatives de la UE.

- 10. Obrir la reflexió sobre el sistema de finançament estatal caducat des del 2014, que genera endeutament públic permanent i transfereix drets de la Societat Civil al capital privat. Es suggereix realitzar un estudi detallat sobre les adquisicions i inversions en el sector hotelier per crear un mapa de riscos de pèrdua de sobirania financera i un quadre de comandament per a la presa de decisions cíviques. Es vol determinar quina part dels beneficis de les cadenes hoteleres amb presència a les Illes Balears tributen en territori nacional per gravar efectivament els beneficis generats.

SESSIÓ DE TARDA – 16:00 a 18:00

17:00 - Intervenció de Joan Enric Capellà sobre l'opinió dels residents

17:30 - Intervenció de Maribel Alcázar sobre barris, veïnades i turisme

12. TURISME I GOVERNANÇA

12.1. Planificació estratègica

- Aquestes propostes de transició turística tenen sentit en la mesura en què se situïn en la perspectiva d'una planificació estratègica basada en la participació social i el consens, mirant en el mitjà i llarg termini, tal com proposa l'estratègia Horitzó 2030 del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears.
- Fer una aposta estratègica del creixement d'altres sectors econòmics i formació de professionals basada en la diversificació econòmica, és a dir, en un nou equilibri econòmic i social, no es fa amb un dia, per tant, cal fer feina pel futur.
- És imprescindible establir nous espais i mètodes de participació més enllà de la tradicional relació entre la iniciativa pública i l'empresarial, potenciant l'entrada de la societat civil en la gestió de projectes estratègics i en la governança de la transformació del sistema d'allotjaments turístics.
- 11. No utilitzar diners dels pressuposts de la comunitat autònoma, insulars i municipals per promocionar el turisme a l'illa. S'ha d'avaluar el retorn d' aquestes inversions públiques en matèria de promoció turística
- 12. A nivell de planificació, esmentar la necessitat d'una planificació estatal que descentralitzi la cultura i el funcionariat, per contribuir així a la diversitat econòmica de les Illes

12.2. Participació ciutadana

- Enfront de la degradació de la cultura democràtica, hem d'enfortir els valors cívics de la convivència i de la participació activa de la ciutadania en la vida política i social del turisme.
- Augmentar la presència de la societat civil en el CES i en totes les entitats públiques de gestió del turisme.
- Establir una taula de diàleg permanent entre les administracions turístiques, el sector turístic privat i la societat civil.
- Ampliar les fundacions públiques de gestió turística com l'AETIB, la Fundació Mallorca Turisme i la Fundació Turisme de Palma 365, amb la presència de la societat civil.
- 13. La participació ciutadana i la solvència econòmica de les entitats de la societat civil d'interès general, hauria de garantir-se a través de la Llei de les organitzacions de la societat civil que s'està iniciant en el parlament.
- 14. Implementar més mecanismes de participació i consulta ciutadana en la política. Per exemple, l'Assemblea Ciutadana x Clima

12.3. Observatoris i estadístiques fiables

- Coordinar els Observatoris de la Sostenibilitat de les Illes Balears i dotar-los de personal adequat per tal de poder calcular i comunicar els objectis i indicadors que es proposen.
- Consensuar unes estadístiques bàsiques sobre el nostre model turístic i la seva capacitat de transició.
- 15. Els observatoris de turisme han d'incorporar una perspectiva feminista interseccional en les seves anàlisis, incorporant indicadors que permetin observar com afecta les dones i sectors vulnerables de la societat mallorquina el model turístic i les mesures de transició de model econòmic que es proposen.

13. TURISME I NOVES TENDÈNCIES

Si alguna cosa no es pot posar en dubte, és la versatilitat i adaptació del fenomen turístic a les crisis sobrevingudes, per sempre reeixir. Sigui una pandèmia, una crisi econòmica com la de 2008, fins i tot el canvi climàtic, el turisme sempre troba la manera de reinventar-se per – entre altres coses- continuar acumulant beneficis. Per fer-ho, en els darrers anys s'han evidenciat processos propis de financerització. El model turístic pertany cada cop més als inversors internacionals i respon a interessos especulatius. Les conseqüències per les tothom són evidents: pujades de lloguer, ocupació de l'espai públic, precarització laboral, etc.

Cal aportar llum sobre com i per què el binomi finances-turisme és cada dia més potent i té més impactes i conseqüències en les nostres vides. I per fer-ho cal analitzar i conèixer els mecanismes que fan servir i posem el fenomen en el context global en el qual s'insereix i al que respon.

Lligat amb les diverses maneres de reinventar-se i després de la pandèmia, el turisme tendeix a una fragmentació social: per una banda, la tendència a l'encariment, és a dir, possiblement viatjaran molt els que tenen més recursos. Per altra banda, l'altra tendència en sintonia amb aquesta polarització social és que cada cop menys persones es poden permetre fer vacances.

I tot això en un context territorial, el de les nostres illes on el concepte de sobreturisme pren centralitat. La massificació, la saturació turística ha fet augmentar el malestar social i les mobilitzacions com en el cas de les illes sota els lemes "Sense límits no hi ha futur" 2016 «Fins aquí hem arribat, prou massificació turística» (2017), «Collapse Tourism Day» (2022) o «Menys Turisme, Més vida», o «Mallorca no es ven» (2024). Cal així enfrontar un debat social complex sobre les tendències del turisme que són assumibles socialment i ecològicament en un context territorial on les evidències dels límits ens són inherents.

Conclusions - 17:45